

SOCIALE ZEKERHEID EN ALGEMENE MIDDELEN

WAT IS DE ROL VAN DE FISCALITEIT IN DE FINANCIERING VAN DE SOCIALE ZEKERHEID

19 NOVEMBER 2019

TOON VANHEUKELOM

ONDERZOEKSGROEP ECONOMIE – KU LEUVEN

1. Evolutie financiering sociale zekerheid via algemene middelen
2. Zijn de bijkomende bronnen (roerende voorheffing, BTW) de juiste en moeten er bijkomende bronnen aangesneden worden?
3. Impact van de taks shift op de financiering SZ.
4. Rechtvaardige fiscaliteit – onevenredige bijdrage van inkomstenbronnen

Nieuwe wet financiering SZ 2017

- Alternatieve financiering
 - BTW: 13,41% (met minimum)
 - Roer. voorheffing: 40,73% (met minimum)
 - Plus –indien nodig- accijnzen op tabak
 - Compensatie voor verlaging patronale bijdragen taks shift (t.e.m. 2020)
- Dotatie
 - Aangepast aan gezondheidsindex, en rekening houdend met demografie,
 - maar op voorwaarden (!): (effectieve uittrekking ↑ én min. economische groei)
- Evenwichtsdotatie
 - Slechts t.e.m. 2020 bepaald
 - 2021 e.v.: onderworpen aan politieke criteria

2. ZIJN DE BIJKOMENDE BRONNEN DE JUISTE?

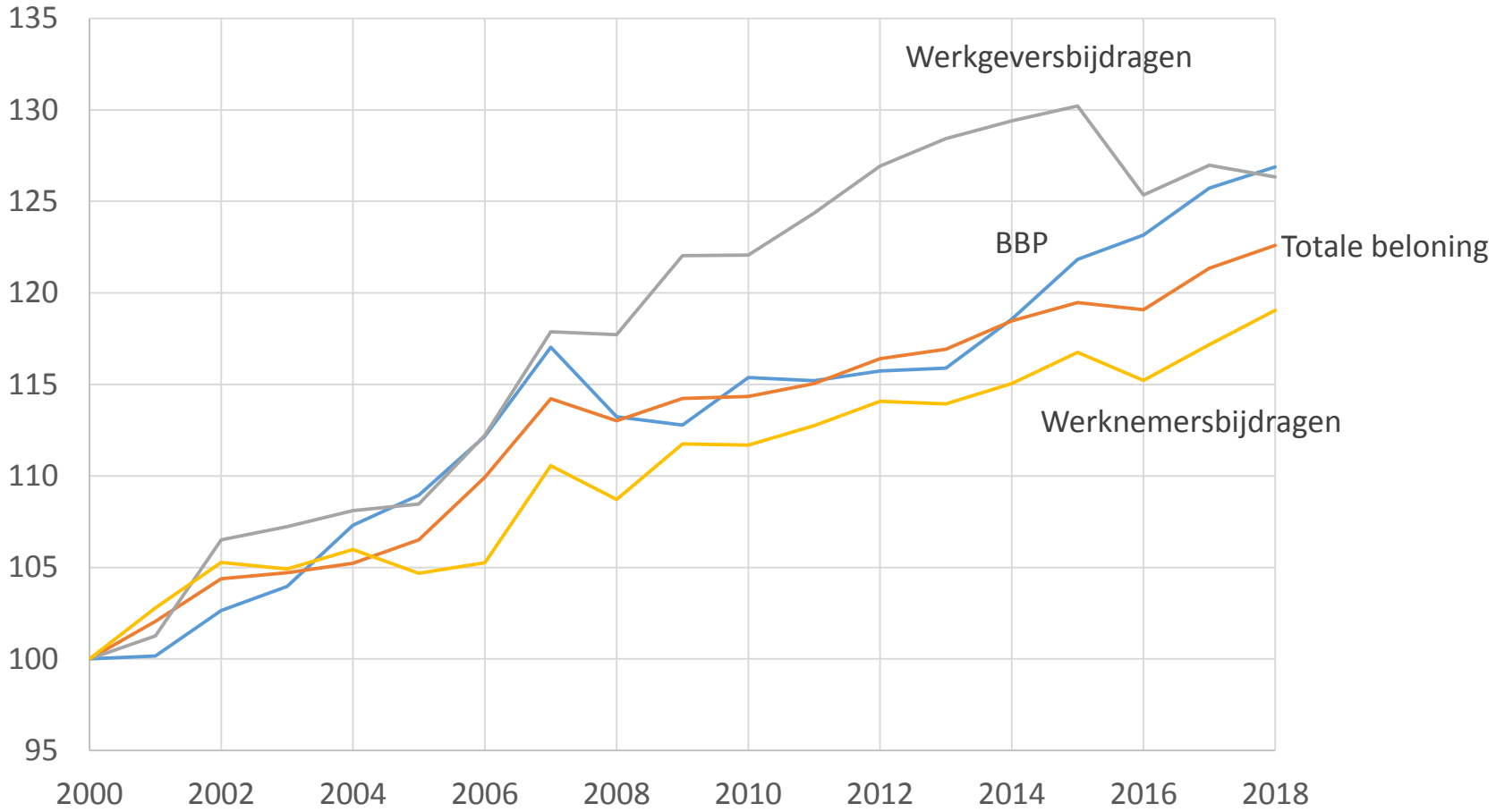
BTW & Roerende voorheffing

Mechanische afwegingen

- Volume
- Zekerheid
- Schaalbaarheid, rol van inkomenselasticiteit
- ...

3. IMPACT VAN DE TAKS SHIFT OP DE FINANCIERING SZ

- Minderopbrengsten van de patronale bijdragen

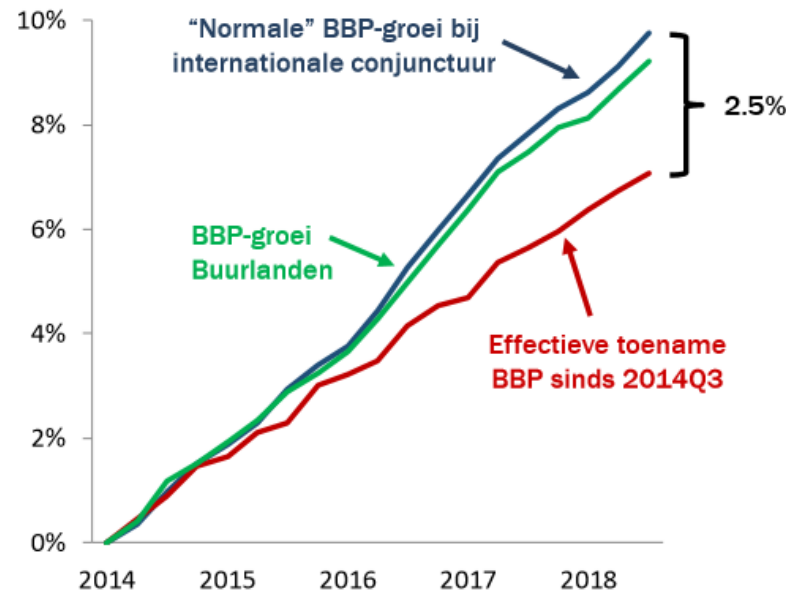

3. IMPACT VAN DE TAKS SHIFT OP DE FINANCIERING SZ

- Maar minstens zo belangrijk: wat met de productiviteit en de lonen? (Peersman – Kamercommissie 5/11/2019)

Beleid vorige regering

- Nadruk op lastenverlagingen en loonmatiging

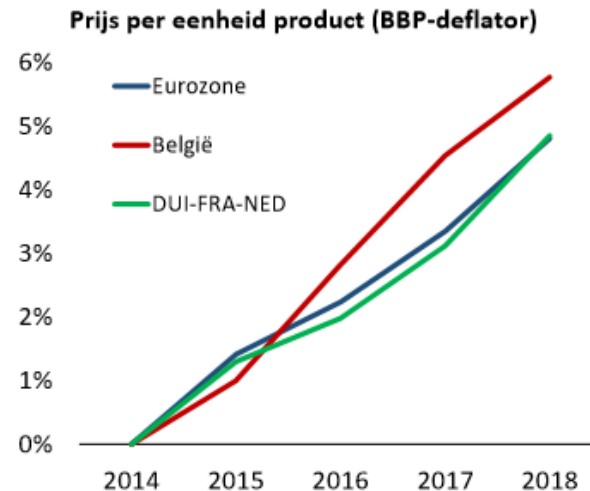
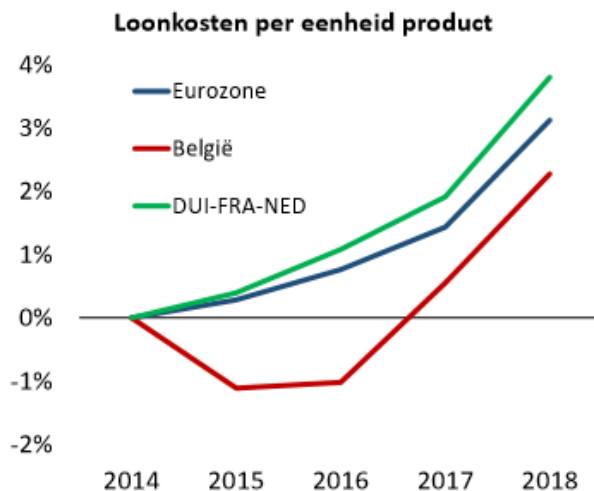
- Reden lagere BBP-groei: 1.7%-punt door **lagere productiviteitsgroei** en 0.8%-punt door **minder jobcreatie**

3. IMPACT VAN DE TAKS SHIFT OP DE FINANCIERING SZ

- Maar minstens zo belangrijk: wat met de productiviteit en de lonen? (Peersman – Kamercommissie 5/11/2019)

Wat is er fout gelopen?

- Terwijl loonkosten per eenheid product **minder** zijn gestegen, is prijs per eenheid product (toegevoegde waarde) **meer** gestegen dan in buurlanden
 - Sterkere prijsstijging = minder groei én minder jobcreatie!

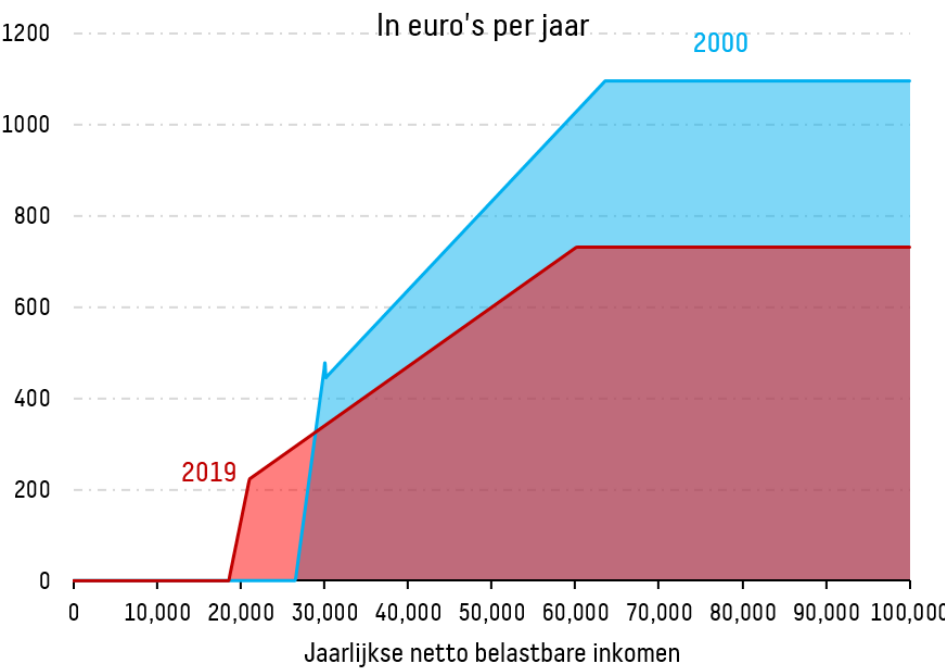
- Sociale zekerheidsbijdragen: arbeid
- Alternatieve financiering:
 - BTW:
 - beperkte belasting op "oud kapitaal"
 - voor de rest in hoofdzaak belasting op inkomsten arbeid
 - Roerende voorheffing
 - enkel belasting op financiële activa
 - Andere activa niet
- Dotaties: a rato van algemene inkomsten.

- Hoe rechtvaardigheid meten?
 - Horizontale gelijkheid?
 - Verticale gelijkheid?
- Praktisch voor verticale gelijkheid:
 - Een mogelijkheid = Reynolds-Smolensky index. Verschil tussen de Gini-index voor en na belastingen (en uitkeringen).
 - Gedreven door progressiviteit & budgettaire grootte.
 - Belangrijk:
 - Welke grootheid gebruiken we om individuen of gezinnen te rangschikken?
 - Inkomen, of inkomen en kapitaal? (zie belang Kuypers & Marx 2018, 2019)
 - Welke instrumenten nemen we mee?
 - \gg verdeling lonen óók gevolg van beleid

- Zijn alle inkomsten gelijk, en moeten ze gelijk belast worden?
- Quid belasten van kapitaalinkomen (→ K. Spiritus 2019)
 - Belast kapitaalinkomen lager dan inkomen
 - Maar niet veel lager, om tax shifting / verdere vervennootschappelijking te voorkomen
 - Behandel alle kapitaal gelijk (dus ook onroerend kapitaal & meerwaarden)!

4. RECHTVAARDIGE FISCALITEIT – BIJDAGEN VAN INKOMSTENBRONNEN

- Bijzondere bijdrage voor SZ

4. RECHTVAARDIGE FISCALITEIT – BIJDAGEN VAN INKOMSTENBRONNEN

- Bijzondere bijdrage voor SZ

Koppel	Belastbaar inkomen partner 1 →								2 alleenstaanden*		Alleenst. betaalt x meer
		0	1000	2000	3000	4000	5000	6000	Belastbaar inkomen		
Belastb. ink partner 2 ↓	0	0.0	0.0	21.8	34.8	47.8	60.8	60.9	2 x 0	0.0	=
	1000	0.0	21.8	34.8	47.8	60.8	60.9	60.9	2 x 1000	0.0	x0.0
	2000	21.8	34.8	47.8	60.8	60.9	60.9	60.9	2 x 2000	43.5	x0.9
	3000	34.8	47.8	60.8	60.9	60.9	60.9	60.9	2 x 3000	69.5	x1.1
	4000	47.8	60.8	60.9	60.9	60.9	60.9	60.9	2 x 4000	95.5	x1.6
	5000	60.8	60.9	60.9	60.9	60.9	60.9	60.9	2 x 5000	121.5	x2.0
	6000	60.9	60.9	60.9	60.9	60.9	60.9	60.9	2 x 6000	121.9	x2.0

- Bijzondere bijdrage voor SZ
 - Hervormen:
 - individualiseren,
 - afschaffing maximum,
 - automatische indexatie grenzen.
 - ... of afschaffen en budgettair neutraal hervormen via andere inkomsten